

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Tizedik évfolyam.

VII. füzet.

Julius 1871.

Erdély kincstári erdőségei.

(Folytatás).

Az egyes erdőhivatalok üzleti kérdései.

Vajdahunyad.

A vajdahunyadi erdőhivatal	4.300 hold	fenyő-
	32.000	„ bükk és
	9.600	„ tölgyerdőre

összesen 45.900 holdra terjed.

Évi tartós fatermése a szolgálmányok megváltása után még

10.320 öl fenyőfát

20.781 „ bükkfát és

4.252 „ tölgyfát

Összesen 35.357 ölet teend.

Az eddigi használat fenyőfában	.	.	—
bükkfában	.	.	7.147 és
tölgyfában	.	.	1.299

Összesen . . . 8.446 ölet tett.

E fa csekély része Déván, Hunyadon és Hátszegen magánosoknak adatott el, legnagyobb része ellenben a govasdiai vasgyár szén- és faszükségletének fedezésére fordított; még

pedig úgy, hogy azt, a mi e gyárhoz legközelebb esett, felhasználták, az erdők többi része ellenben majdnem érintetlen maradt.

A runki és gyalári pagonyban például az évi használat 6.400 öltre terjedett, míglen ott a tartós évitermés az első fordá alatt már alig 2.400 öltre tehető. Ellenben a dobrai és dévai pagony 19.000 ölnyi évi fatermése csak 1.300 ölig vétetett igénybe.

Ez erdőhivatal a föntebbi fatermés kihasználása végett 5 pagonyra osztatott, melyek közül a runki egy, a többiek mindenike két-két üzemosztályt képez. Az utóbbiak egyike Petrozsényban a bükköst és fenyvest, a többi pagonyban a bükköst, másika pedig a pagonyok mindenikében a tölgyest foglalja magában.

A runki és gyalári pagonyra nézve 120 évi fordát bátorodom ajánlani, hogy e felhasználott erdőkben a fiatal állabok csekélyebb használat mellett legnagyobb átlagnövekvésük korát elérni időt nyerjenek. Miután pedig ez állabok legnagyobb része 40—60 éves és tulsűrű zárlatban van, az igazgatóság oda utasított, miszerint azokat a lehető legnagyobb kiterjedésben vigályítás alá helyezze és a főhasználatnak az eddigi felhasználást folytán szükségessé vált megszorításából eredő hiányt ez uton pótolja; a mi ott, miután ez erdőkben régidő oda szenittetik s így utak is léteznek, könnyen eszközölhető.

A szóban forgó pagonyok termékeinek piacza egyelőre a govasdiai vasgyár leend.

E két pagonyban beruházásra nincs szükség és használatuk a legidősebb állabokban folytatandó.

A dévai és dobrai pagonyban a használati idő 80 évre tétetett; a tölgyfa azok mindkettejében tövön adatnék el, a bükk ellenben házi kezelés mellett hasábfá minőségben állítatnék piacra.

A dévai pagony használata a vultsesdi völgyben kezdetnék meg, hol e czélra fából uszacsatornát kellend készíteni. Piacza e fának Déva városa és a dévai vasutállomás leend.

A dobrai pagonynak piaczul részint Dobra mezővárosa, részint a marosillyei vasutállomás szolgálna, mely czélból ott raktárt, gereblyét és raktárörlakot kell állítani, a Dobra vizét pedig szabályozni, s a völgyben idővel állítandó vizfogó közepében erdőöri lakot építeni.

A petrozsényi pagony bükkösei és fenyvesei számára szintén a 80 évi forda állapotot meg. A használat az első 25 év alatt a Tája-völgyben lévő fenyvesre terjedend, hogy az ott épülő vizfogó, továbbá a patakszabályozás, lóösvény, egy kis gőzfűrés, egy erdési és egy erdővédi lak költségei törleszthetők s ez építkezések teljesen kiaknázhatók legyenek. A bükkösök ez idő alatt érintetlen maradnak. Piaczát e fenyőfa az épülő Petrozsényben és az ottani vasutállomáson találandja.

E pagony hátszegi és csopeai tölgyerdeje 40 évi sarjerdőüzemben kezelendő és az így termelhető legjobb minőségű bányá-épületfa a petrozsényi kőszénbányák számára vasuton oda szállítandó.

Hogy a vajdahunyadi kerület az erdők ily berendezése és használata mellett mily jövedelmet képes szolgáltatni, az a következőkből tűnik ki :

Évi bevételek:

10.320 öl fenyőfa 5 frt tóárral	51.600 frt
20.781 „ bükkfa 3 „ „	62.343 „
4.256 „ tölgyfa 5 „ „	21.280 „
Összesen	135.223 frt.

Évi kiadások:

Igazgatási költségrészlet	1.751 frt 95 kr
Kezelési és védőköltségek	28.155 „ — „

Adó és egyéb közterhek	3.994 frt 08 kr
A 10 évre számított beruházási költségek 74.800 frtnyi összegének törlesztési részlete	7.480 „ — „
E tőke 10 ⁰ / _o -os kamatai	3.740 „ — „
569 hold erdő mivélése 5 forintjával	2.845 „ — „
összesen	<u>47.966 frt 03 kr.</u>

E kiadást a bevétellel összehasonlítva kitűnik, hogy a vajda-hunyadi 45.900 holdra terjedő erdőhivatal tiszta jövedelme évenként összesen 87.256 frt 97 krt, és holdanként 1 frt 90 krt tehetend.

Szászsebes.

A szászsebesi erdőhivatal .	39.400 hold fenyvest,
	50.200 „ bükköst és
	1.400 „ tölgyest,
összesen	<u>91.000 hold erdőt foglal ma-</u> gában.

Ez erdők évi tartós fatermése az e területben igen csekély szolgálmányok megváltása után

39.000 öl fenyőfát,
50.200 „ bükkfát, és
462 „ tölgyfát,
összesen 89.662 ölet teend.

Az eddigi használat :

187 öl fenyőfára, és
12.440 „ bükkfára,
összesen 12.627 ölre terjedett.

E fa egy része Szászvárosban és Szászsebesen adatott el; többi része a sebeshelyi és kudsiri vasgyárak szükségletének fedezésére fordított.

Az egész termés hasznosíthatása végett az erdőhivatal 6 pagonyra osztatott, s ezek mindenike egy üzemosztályt képez, melyben az alárendelt fanem az általános vágásrend követelményeinek megfelelő térségekben kerülend fejsze alá.

Ettől eltérőleg a tölgyfa akkor leend eladandó, a midőn annak előnyös értékesítésére alkalom nyílik, mely esetben az illető évben annyival kevesebb bükkerdő fog vágatni, a hány hold tölgyerdő adatott el.

Hogy a fentebbi fatömegek az eladás helyeire állíthatók, és ott részben feldolgozhatók legyenek, a már idézett kimutatás szerint vízfogókra, patakszabályozásokra, lóösvényekre, rakhelyekre és azok berendezésére, munkás- és őrházakra, csatornára, erdei vasutra, egy vízi és egy gőzfűrészre 286.000 frtnyi beruházási tőke igényeltetik, mely összegből 1870-re 27.000, 1871-re 101.000 forint vétetett fel a költségvetésbe, míglen 158.000 forint a következő évekre hagyatott.

Főtekintettel e felosztás mellett arra voltam, hogy mindenekelőtt a fenyőfapagonyok rendeztessenek be; miután ez anyag, melyben az egész körülfekvő vidék tökéletes hiányt szenved, azonnal biztosan lesz értékesíthető; és miután a gredistyeyi fővölgynek szintén az első két évre tervezett berendezése mellett a tűzifa nagyrésze is ki leend hozható; mert a kudsiri és a sebesi völgyben a fa néhány évig még szabályozás nélkül is usztatható. A marosportói gőzfűrész felállítása is csak 1872-ben szükséges; miután oda fenyőfát nagyobb tömegekben állítani a mondott idő előtt ugy sem leszünk képesek.

A fatermékek piaczeit egyrészt a fentnevezett vasművek képezendik; a bükkfa többi részét ellenben a gredistyeyi és sebeshelyi pagonyból a szászvárosi vasutállomásnál, a kudsiri pagonyból a sibóti vasutállomás közelében, a sugági pagonyból pedig a Maroson fekvő Marosváradján állítandó raktárakba kellend szállítani. A fenyőfatermés ellenben mint tutaj- és rön-

kőfa Marosportóra lesz szállítandó, hol annak körülbelől $\frac{2}{3}$ -része fölfűrészeltetvén, a tutajfa fönnmaradó részével együtt áruba bocsáttatnék.

Teljes berendezés után a szászsebesi erdőhivatal következő jövedelmet képes szolgáltatni:

Évi bevételek:

39.000 öl fenyőfa 5 frt tőárral	195.000 frt.
50.200 „ bükkfa 3 „ „	150.600 „
462 „ tölgyfa 5 „ „	2.310 „
Összesen	<u>347.910 frt.</u>

Évi kiadások:

Igazgatási költségrészlet	3.473 frt 37 kr.
Kezelési és védőköltség	33.640 „ — „
Adó- és egyéb közterhek	7.118 „ 92 „
A tiz évre számított beruházási költség 286.000 frtnyi összegének törlesztési részlete	28.600 „ — „
E tőke 10%-os kamatja	14.300 „ — „
1.132 hold erdő művelése 5 frtjával	5.660 „ — „
Összesen	<u>92.792 frt 29 kr.</u>

Az évi bevételekből e kiadásokat levonva kitűnik, miszerint ez erdőhivatal évenként összesen 347.910 frt — 92.792 frt 29 kr = 255.117 frt 71 krt, és holdanként 2 frt 80 kr tiszta jövedelmet szolgáltatand.

Topánfalva.

A topánfalvai erdőhivatal 50.500 hold fenyvesre,	
63.450 „ bükkösre, és	
3.239 „ tölgyesre,	
összesen 117.189 hold erdőre terjed.	

Évi tartós fatermése a szolgálmányok megváltása után teend:

	37.690 öl fenyőfát,
	35.956 „ bükkfát, és
	1.594 „ tölgyfát,
összesen	<u>75.240 ölet.</u>

Az eddigi használat ellenben:

	2.705 öl fenyőfára,
	6 221 „ bükkfára, és
	1.138 „ tölgyfára,
összesen	<u>10.064 ölre terjedett.</u>

Ebből a bükkfa legnagyobb része a zalathnai kohó szükségletének fedezésére fordított, míglen többi része Topánfalván, Abrudbányán és Gyulafehérvár számára adatott el.

Ez erdőhivatal, hogy egész termése hasznosítható legyen, 9 pagonyra osztatott. Ezek közül a szkerisorai és az abrudfalvai két-két, a többiek mindenike pedig egy üzemosztályt képez, hol az alárendelt fanem akkor használandó, a midőn az általános vágásrend alapján a sor reá kerül; kivéven a vulkói és petrozsényi pagony tölgyeseit, melyek fája oly időben fog eladatni, a midőn értékesítésére előnyös alkalom nyilik; a megfelelő években annyi holddal kevesebb bükkös vágatván, a hány hold tölgyerdő használtatott fel.

A krakkói pagonyra nézve 40 évi használati idő állapított meg; miután az ottani erdők régóta 40 évi fordában kezeltetnek. Offenbányán ellenben hol a használat a tartós termés határain tulment, miután az ottani kohó szükségletét legnagyobbára csak ez erdőből fedezték: a vágható erdők nincsenek elegendő tér által képviselve s így e pagonyra nézve 120 évi használati idő felel meg; hogy a tulvágás által okozott hiány lassanként kipótoltassék.

A krakkói, petrozsényi és vulkói pagony fája biztos piacra számíthat Gyulafehérvárott; míglen a többi pagonyok

fatermése csekély részben Topánfalva, Abrudbánya és az offenbányai kohó szükségleteinek fődözésére szolgáland, és többi részt a tüzfára nézve Tordán és Kolozsvárt, az épületfát illetőleg pedig Tordán és a Mezőségben találand biztos vevőt.

Hogy az évi termést a fogyasztás helyeire, tehát Gyulafehérvárra és Tordára biztosan el lehessen szállítani és hogy a fenyőfa tetemes része deszkává alakíttathassék, vízfogók és patakszabályozásokra, lőösvények, vízi és gőzfürészekre, őrlakokra, gereblyékre, faraktárak berendezésére és csatornákra, s ezekre valamint egy magpergető felállítására is 338.000 forintra van szükség. A magpergető körülbelől 6000 frtba kerülend, s hivatása leend a kincstár összes erdélyi erdőségei műveléséhez fenyőmagot szolgáltatni. Ily célra Albák a legalkalmasabb hely azért, mert ott a népesség az erdőben szét-szórva lakik és kivételesen munkakereső is lévén, a tobozok gyűjtése nők és gyermekek által olcsó pénzen lesz eszközölhető.

A magpergető felállításának főelőnye abban álland, hogy ily módon a szükséges fenyőmaghoz sokkal olcsóbban lehet jutni, mintha azt kereskedelmi uton kellene beszerezni, s így a szándékba vett használat nagysága mellett és a letarolt térnek szükség szerint nyomban következő művelése esetében, évenként több ezer forintnyi összeg lesz megtakarítható.

Egy mázsa lúczfenyőmag ára ugyanis 60 frt, míglen az házilag a körmöczi kerületben 8 frt 29 kr, a breznóiban 9 frt 12 krjával állittatik elé, Erdélyben, egy nagyobbszerű téli pergető építési költségeinek 10 évi törlesztése és a megfelelő tőke 10%-os kamatozása mellett ily mag mázsánként legfeljebb 15 forintjával lesz termelhető.

Miután pedig egy hold vetéshez átlagosan 15 font fenyőmagra van szükség és 6000 hold vágástér mellett minden évben 3000 hold művelését feltéve, legalább $3000 + 15 = 450$ mázsa

igényeltetik : az összeg, melyet a mag házi termelése mellett megtakaríthatni, évenként $50 + 45 = 20.250$ frtra tehető.

Megemlítendő még, hogy a kereskedők, főleg távolabb fekvő vidékekre gyakran rossz és oly magot szolgáltatnak, mely csirképességét nagyobb részét már rég elveszítette és a melynek használata mellett még a művelési költségek nagyrésze is veszendőbe megy.

A topánfalvi erdőhivatalnak az ajánlott intézkedések alapján remélhető évi tiszta jövedelme következőleg számítható ki:

Évi bevételek :

37.690 öl fenyőfa 5 ftjával . . .	188.450 ft,
35.956 „ bükkfa 3 „ . . .	107.868 „
1.594 „ tölgyfa 5 „ . . .	7.970 „

Összesen . 304.288 ft.

Évi kiadások :

Igazgatási költségrészlet . . .	4.472 ft 97 kr.
Kezelési és védköltségek . . .	45.940 „ — „
Adó és egyéb közterhek . . .	6.908 „ 16 „
A 10 évre számított beruházási költség 365.000 ftnyi összegének törlesztési részlete . . .	36.500 „ — „
E tőke 10%-os kamatai . . .	18.250 „ — „
997 hold erdő művelése 5 ftjával . . .	4.985 „ — „

Összesen . 117.056 ft 13 kr.

E kiadásokat a fentebbi bevételekből levonva, 304.288 — 117.056 ft 13 kr = 187.231 ft 87 kr összes, és 1 ft 60 kr holdankénti tiszta jövedelem tűnik ki egy évre.

Görgény.

A görgényi erdőhivatal 79.565 holdnyi erdőségei két csoportra oszlanak, melyek egyike — 9.232 hold — a Nyárád vizébe hajlik, másika pedig a Görgénypatak területét foglalja el, és 70.333 holdra terjed.

Az eddigi használat azon elvből indult ki, az erdőből bármily csekély nyereség mellett és a jövőre való minden tekintet nélkül annyit kivenni, a mennyit beruházások teljes mellőzésével lehet.

Ennélfogva fát csakis ott vágtak, a honnét az a patakok szabályozása, ergetyúk vagy utak készítése nélkül kihozható volt.

Ez elv következetes alkalmazása egész a pusztításig és igen veszélyessé válható szolgálmányok életbeléptetéséig terjedett.

Példa erre első sorban az ottani üveggyár. Hogy az ahoz szükséges fát olcsón kaphassák, a gyártelepesekkel szerződésre léptek, melynél fogva ezek az 1.500—2000 ölnyi évi szükségletet ölenként 40 krajczárért vágni és 60 krajczárért a gyárhoz szállítani voltak kötelesek. Ugyanazok egy mázsa a gyárba szállított hamuzsirért, melyet az egész erdőben szanaszét és tetszésök szerinti helyeken készíthettek, 5 ftot kaptak; ellenben jogukban állott saját faszükségletüket földözni, s azonfölül fát hetenként egyszer eladás végett Szászrégenbe vinni; a vágásokat pedig marhájukkal legeltetni.

Bükkfát azonkívül eladásra a fővölgy egész hosszában készíttettek; de csak a lejtők alján. E fát a Görgény erre igen alkalmas vadvizén usztatták le egész a Maros közelében lévő raktárig.

Felső-Idecs és Görgény lakóinak legnagyobb része továbbá a bérlőnek szerződésszerűleg 20 frot fizetett családonként és

ezért hetenként két napon át hordhatott fát az erdőből, melyből a saját szükségletét fölülmuló részt el is adhatá.

Magában értetik, hogy e szerződés fönn nem tartható és hogy az üveggyárt bérbe adni jövőre csak oly föltétel mellett lehet, ha az kész fát vesz a kincstártól és minden erdőhasználatból teljesen kizáratik.

Hogy a tülevelüeket értékesíthessék, az elszórva található jegenyefenyőkből drányiczát: azaz 3—4' hosszú hornyolatlan zsendelyt készítettek. A készítés helye és módja a munkásra bizatott és fizetésül az minden 300 drányiczáért, melyet Görgénybe állított, a maga számára 1000-et készíthetett. Miután ily áru csak a legszebb és a leghasadékosabb fából készíthető s arra a leejtett törzseknek néha csak egykét drányiczahossza használható: nem nehéz a pusztitást elképzelni, mely e használat folytán elkövettetett.

Épületfát többnyire a Maros és Görgény közötti vizválasztékok fennsíkjain vágta s azt onnét roppant költséggel s így igen csekély nyereség mellett szekér- vagy szánuton vitték Oláh-Toplicza felé a Marosig.

Völgyekben csak a lejteak alján található és a Görgény vadvizén letutajozható fát használták fel; tehát csekélyebb méretű törzseket s azokat is 2 oldalról nagyábolt állapotban.

Az eladási ár törzsenként a méretekre való minden tekintet nélkül 96 krt tett s eszerint bátran állithatni, hogy köblábanként a tőár legfeljebb 2 krra ment.

A Görgényen usztatott tutajfa fele a tutajosé, másik fele pedig a bérlőé volt.

A fenyőfa nem használtatott rendes vágásokban, hanem szállalva; minélfogva a meg-megrítkitott állabokban a szél is sok kárt okozott, részint az által, hogy egyes fákat ledöntött, másrészt pedig, mert számos törzs gyökérzetében megingatva elszáradott.

Egyes völgyekben továbbá egypengéjű parasztfűrészek lettek magánosok által felállítva, s az ott metszett deszkák minden 1000 darabja után a bérlő 20 frtot kapott.

A Nyárad-völgy tetejéből a fenyőfát részint Toplicza felé a Marosra, részint pedig Parajdra vitték az ottani gyufagyár számára.

A tölgyerdő néhány év előtt 80 vágásra osztatott be és azokból évenként egy, vagy néha több is használtatott fel, de e felett egyes legszebb fákat az egész területről szállalva vettek ki.

A tölgyfa meglehetősen értékesítettett, mert például a táblák 11-két marosvásárhelyi fakereskedők vették meg állítólag 14.000 frton, és készítettek ott 11.000 darab sántalpat és 1.411 öl tűzifát, a mit Marosvásárhelyre szállítottak; a galy- és rözsefát meg a forgácsot szekérszámra a helyszínén adván el.

Az erdő végül még mint legelő is bérbe adatott, mely mindenütt szabad volt; sőt a bérlő érdeméül tekintetett, ha egyes tisztásokat azok szélein tett pusztítások utján nagyobbitott.

Habár azonban a költségnélküli erdőhasználat mindennemű eszköze alkalmaztatott: az erdők évi termésének megfelelő tömeget még sem voltak képesek értékesíteni, s a felhasznált mennyiség évenként legfeljebb

11.000 öl bükkfát,

800 „ tölgyfát, és

4.000 „ fenyőfát te-

hetett, míglen a tartós évi

termés a nyárádi kerületben 3.000 öl fenyő- és 6.232 öl bükkfát a görgényi pa-

tak területén

pedig . . . 4.000 öl tölgy-, 27.565 „ „ „ 38.768 „ „

összesen . 4.000 öl tölgy-, 30.565 öl fenyő- és 45.000 öl bükkfát teszen. A görgényi erdők legnagyobb része ennél fogva vágható és fakészlet tekintetében igen örvendetes állapotban van.

Az évi egész termés folytonos felhasználhatása végett a görgényi erdőhivatal 4 pagonyra, s ezek minenike 2 üzemosztályra osztatott, mely utóbbiak közül a mocsári pagony tölgyerdejére nézve 15, az összes többi üzemosztályokat illetőleg pedig 80 évi fordaidő állapotított meg.

A nyárádi pagony bükkfáját a Nyárádon kellend Nyárádszeredáig usztatni; ennek piacza Marosvásárhely lévén. A görgényi kerület bükk- és az összes pagonyok fenyőfáját a Marosra kell hozni, s részint ott értékesíteni, részint pedig és nevezetesen a tűzifa 35.000 ölet szénné égetve Vajdahunyadra állítani, a tervezett nagyszerű vasgyárak szénszükségletének fedezésére.

A tölgyfát ellenben a vágásban kell eladni; még pedig vagy területenként előrement becslés alapján, vagy pedig úgy, hogy a vevő köteles legyen minden ott találtató fát részint műszer- és részint tűzifa gyanánt átvenni; az előbbit ölenként az átvett ölek mennyisége szerint megfizetni, a tűzifának fel nem használt részt pedig köbláb szerint a fekvő törzsrészeken eszközölt tényleges mérések alapján. Magában értetik, hogy a vágásból bármit is elszállítani az összes fa átadása és értékének megfizetése előtt nem lenne szabad.

Részemről e módozatok másodikat bátorkodom ajánlani; mert az álló törzsek becslése, főleg ha ennek nemcsak a tömegre, de választékokra is ki kell terjednie, oly szabálytalan erdőben, a hol minden egyes fa a többiektől különböző növésel bir, és a hol az egyes választékok is igen különféle árnyokban vannak az egyes törzsekben képviselve: a legnehezebb feladatok közé tartozik, és ily becslés mellett 20%-nyi hiba számba sem vehető.

Ily eladás mellett tehát a roszakaratnak igen tág tere nyílik; nemesak mert az eredménynek a becsléstől való lényeges eltérése ez utóbbi nehézségeivel mentegethető, hanem és főleg

azért, mert ily eladásoknál a valódi eredményt megtudni igen bajos.

Az eladás második módja mellett helytelenség szintén fordulhat elő, de okszerű ellenőrzés mellett csak igen csekély mértékben; gyanu esetére pedig az ügyállásról meggyőződést szerezni minden perczen lehetvén: a kormány módjában van az alaptalanul gyanúsított tisztviselő becsületét helyreállítani, vagy azt ellenkező esetben érdemlett szigorral megbüntetni.

Az ottani tölgyerdők használatának idejét 15 évre tettem, mert az illető törzsek legnagyobb része régen túléltnek mondható, s így többé épen nem növekszik, ennélfogva pedig az egész általuk elfoglalt tér parlagon hever, a rajta álló fatőke pedig tömegéből és értékéből évről-évre többet veszít.

Az öreg erdőt tehát 15 egyenlő részre kell osztani és évenként a meghatározott sorrendben következő vágást eladni, a jelenlegi fiatalosokat 15-ik évükben felhasználni és az öreg erdők vágásait a fakészlet elhordása után makkal újra beültetni és az új tölgyest 15 évi fordában mint cserkéregerdőt kezelni.

A cserkéregtermelést a következőknél fogva bátoriskodom ajánlani:

Egy hold 15 éves tölgyeserjerdő 10 öl dorongfát, egy öl dorongfa pedig $\frac{3}{4}$ öl száraz kérget, tehát egy hold 7.5 öllet szolgáltat; és miután egy öl száraz kéreg sulya 8 mázsa, egy hold 60 mázsa száraz kérget ad.

Kérdés tehát, hogy az összes terület tartós termésének volna-e és mily áron keletje és hogy e szerint ily kezelés után mily eredményre számíthatni.

4.000 hold tölgyerdő 15 éves fordában 267 hold évi vágástért szolgáltat s ezen $267 \times 60 = 16.020$ mázsa cserkéreg termelhető. Szászrégen és Marosvásárhely mindinkább növekedő bőripart folytat és mai nap már 14.500 mázsa cserkéregtet

használ fel; azaz majdnem annyit, a mennyit a kincstár termelni 15 év múlva képes leend.

A cserkéreg mázsáját e két város illető iparosai most átlagosan 1 frt 80 krjával fizetik; nagyobb városokban egy mázsa ára 2 frt 70 kr—3 frt 30 kr.

Az ottani mai árak szerint tehát egy hold $60 \times 1 \text{ ft } 80 = 108 \text{ ft}$ bevételt szolgáltatna.

Ebből a hámozás, szárítás, kihordás és összerakás költségeit mázsánként 60 krjával tehát $60 \times 60 = 36 \text{ ft} - \text{kr}$ levonva, maradna kéreg után holdanként $108 - 36 = 72 \text{ „} - \text{„}$ melyhez még a fa értéke 7 „ 50 „ hozzászámítandó.

Egy öl fából ugyanis lehántás után marad $\frac{3}{4}$ öl, 10 öl után tehát 7.5 öl, melynek tőára ölenként legalább 1 frttal számítható.

Az összesen elérhető összeget 79 ft 50 krt a holdanként termelhető 10 öl fára felosztva, kitűnik, miszerint csekély termelés mellett egy öl fát tővén 7 frt 95 krral lehet már a mostani kéregárak mellett is értékesíteni, miglen a tölgyfa tőárát átlagosan 5 frttal vettem számításba.

Miután pedig 80 évi fordában egy hold vágható erdő legfeljebb 80 ölet szolgáltatna s így az egész vágástéren $\frac{40.000}{80} \times 80 = 4.000$ ölet, ebből 5 frt tőár mellett 20.000 frt bevétel lenne remélhető : cserkéregtermelés mellett pedig ez összeg legalább $266 \times 10 \times 7 \text{ frt } 95 = 21.147$ frtot tehetne.

Hogy a görgényi erdőhivatal évi fatermését a fentnevezett helyekre szállítani és részben deszkává meg szénné alakítani lehessen, három vízfogóra, az illető patakok szabályozására, lőösvényekre, egy gereblyére, raktárra, erdőőri és szénégető házakra, végül pedig egy gőzfűrészre van szükség, mely beruházások összes költsége 282.500 frtra számítható.

A tiszta jövedelmet, mit a görgényi erdőhivatal rendszeres kezelése és teljes használata mellett a tervezett intézkedések életbeléptetése után szolgáltatni képes leendő, következőleg bátorokodom kimutatni.

(Folytatása következik.)

A rovarpusztító madarak szereplése a természet háztartásában.

Irta *Illés Nándor*.

A természet nagyszerű háztartásában minden az egyensúly fenntartására működik közre. A fajfenntartási ösztönön kívül a létért való küzdelem foglalja el az egész növény- és állatországot. A verseny melyet a növényország kifejt, ha nem oly szembe-tünő is, de semmivel sem csekélyebb, és semmivel sem áll alantabb, mint az állatországé. Szemléljük e tekintetben most az utóbbit, más alkalomra hagyván az elsőnek tárgyalását.

A természetbuvár el nem fogadhatja ama tant, hogy minden az ember javára teremtetett volna, hogy minden az ő céljainak szolgál: hanem azt, hogy a mi van, meg van az egyensúly fenntartásáért. Midőn az ember küzdelemében a lételért irtóháborút folytat a növény- és állatország azon fajai ellen, melyeket fenntartására károsoknak ismert el; csak azon esetben fogja célját elérni, ha tanulmányozván a sulyegyen rendszerét, annak értelmében jár el. Az emberi nem elszaporodása e földtekén megzavarta a szűz természet eredeti arányát az állat- és növényország között; mert ki fogja azt tagadni, hogy növények és állatok nem volnának nála nélkül másként felosztva földünkön? Vagy nem látjuk-e még ezt mai nap is oly világrészekben, melyeket a civilizatio még nem hóditott

meg. Az emberiség a mező- és erdőgazdászattal meghódította a földet és egészen más elterjedést alapított meg, mind a növényekre, mind az állatokra nézve, mint a mely eredetileg az ősidőkben volt.

A létért való küzdésben füevő állatok és ragadozók éles ellentétben állanak egymással, s míg az utóbbiak az elsőket pusztítják, az egyensúly fenntartását közvetítik. Az ember azonban ezen küzdésben részint nagy számánál, részint a folytonos civilizálás által neki nyújtott eszközök kitünőségénél fogva hatalmas osztályrészt vesz; sőt bátran lehet mondani, azt egészen megváltoztatja, szabályozza.

Ennek következtében sikerült is neki majdnem mindenütt, a hol elegendőleg elszaporodott és elhatalmasodott, állatversenytársait ugyszólván mind vagy elverni a küzdterről, vagy szolgáljává tenni. Csak egy alig szembetünő, de mégis hatalmas osztály daczol még vele, és előreláthatólag daczolni fog folytonosan, kicsiny volta, rejtett életmódja és tekintélyes számánál fogva. Ez osztály a rovarok osztálya.

E kis állatkák kertjeinkben, mezeinkben, erdeinkben annál nagyobb pusztításokat visznek véghez, minél inkább halad elő az emberiség polgárosulási pályáján. Ez tagadhatlan, és világos bizonyítéka annak, hogy az ember lételeért való küzdése közben e tekintetben nem választott helyes eszközöket.

Hogy mily súlyos csapásokat mérnek a rovarok koronkénti elszaporodásuk alkalmával a mezőgazdaságra, nem szükséges megemlitenünk; ismeri azt minden gazda, minden kertész. És mennyit ártanak erdőségeinknek; mutatják vöröslő fenyveink, nyárszakán megkopaszodott lombos erdőségeink. Hogy a polgárosodással gyarapodnak a pusztítások, bizonyítják Németország belterjesen használt erdei, melyeken át némely helyt órákig robog a gőzvonat végig, s az utazó szeme nem lát egyebet, hernyók által megkoppasztott fenyőállaoknál.

A rovarokkal folytatott harcban kénytelenek vagyunk beismerni tehetetlenségünket; a győzelem biztosítására nem rendelkezünk sem elegendő pénzzel, sem elegendő munkaerővel. Akarva, nem akarva kénytelenek vagyunk a természetnek e célra rendelt erőit segítségül hívni, csak ezek közreműködésével állíthatván elő az egyensúlyt.

Az a kérdés: hol keressük szövetségeseinket?

Igaz, hogy a növénypusztító rovarok leghatalmasabb, legtevékenyebb ellenségeiket saját osztályukban lelik fel. Legnagyobb pusztításokat közöttük a rablórovarok (*Coccinella*, *cicindela*, *carabus*, *staphylinus*, *clerus*, *silpha*, *cantharis*, *formica*, *anthribus*) és az élődiék (*ichneumon*, *tachineae*, *sphex*, *libellulae*) követnek el. De ha ezek közvetítését örömmel fogadjuk is, közreműködésük emelésére valamit tenni nem igen áll hatalmunkban, legfeljebb az, hogy a mennyire lehet kiméljük őket.

Van azonban más osztálya az állatoknak, a mely rovarpusztítás tekintetében hatalmas szövetségeseink lehetne, ha barátságos működését felismerve, az ellene folytatott pusztítást megszüntetnénk. Ez a rovarevő madarak osztálya.

Számos példát lehetne felhozni annak bebizonyítására, mily jótékony hatást gyakorolnak a madarak a kártékony rovarok tulságos elterjedésének mérséklésére. Háladatos tárgy volna ez és csábító; de oly ismert már, és a józan, szemlélő gazda annyira meg van már erről győződve, hogy feleslegesnek tartjuk ezeknek ismétlésébe bocsátkozni. Hisz szemmel látható példa áll előttünk: a mily mértékben kipusztulnak erdeinkből, ligeteinkből, kertjeinkből e madárfajok, azon mértékben szaporodnak a rovarpusztítások.

Lényegesebb az a kérdés: mit tehetünk e szövetségeseink közreműködésének előmozdítására, és melyek voltaképen a számos madárfajok közül azok, melyeket valódi szövetségeseknek nevezhetünk?

Az első kérdésre a felelet egyszerű : óvni, kimélni kell mindazon madárfajokat, melyek mint rovar, vagy kártékony állatok pusztítói ismeretesek. Az óvás, a kimelés többféle módon érhető el. Mindenekelőtt a törvényhozásnak kell kezébe venni a dolgot, és szigorú fenytéket szabni ki ezen madárfajok pusztítóira. Meg kell tiltani fogásukat, és a piacon való árulásukat. Nem kellene tűrni sem a töröket, csapdákat, sem lépet sat. Legfeljebb ősszel a csapóháló (Schlagnetz) használatát lehetne megengedni, és ezt is vakított madár nélkül. De mindez nem elég : a törvény hatása csak akkor leend üdvös, ha a védelem átmegy a nép kezébe. Erre mindenekelőtt szükséges az, hogy az iskolákban az ifjuság tanulja megismerni azon madárfajokat, melyeknek óvása érdekünkben fekszik ; valamint tanulja megismerni a hasznot is, melyet okoznak. Igen ajánlható volna más művelt nemzetek példájára minálunk is alapítani madárvédtársulatokat, melyeknek tagjait kivált a zsenge ifjuság körében kellene toborzani. Legtöbbit tehetnének e tekintetben a népnevelő körök és a tanférfiak. A madarak kaliczkában tartói leghathatósabb ellenségeink e tekintetben. Mennyi madár megy ily módon tönk re. Valóban az a pár szegény állat, a mely ily módon holtig tartó rabságban sanyarog, csak csekély része annak, mit összefogdosott a nyervágyó madarász : 9 döglik el, míg egy megél. Valóban megfoghatlan az, hogy midőn valaki gyönyörködik kalitkájában csevegő madárkájának dalolásában, nem érzi, nem érti azt, hogy a kis kebelből a szabadság utáni vágy, vagy annak elvesztése letteti bú lebeg fel az ég azurja felé!

Volnék költő, hogy tolmácsolhatnám e dalokat! nem hiszem, hogy ne találkoznék érző kebel elég, a mely megértene. Hány kalitka nyilna meg ily szóra, hány rab nyerné vissza szabadságát!

Az a kérdés, merül fel most, melyek azon madarak, melyeket barátaink gyanánt kell tekintenünk, a melyekre védelmünk kiterjesztendő.

A ragadozók közül kevés az, a mit szövetségeseink közé számíthatunk, és fájdalom, nehéz azokat egykönnyen megismerni. Ezek: az ölyvek (butes) és a keselyűk. E madaraknak röpte sokkal lassabb, sokkal ügyetlenebb, minthogy gyors futásu, vagy gyors röptü állatok vadászásával élüket fenntarthatnák; kénytelenek megelégedni azzal, ha egeret, csuszómászót vagy rovart lephetnek meg. Ezek inkább hasznosak, mint károsak, és természetbuvárok azt állítják, hogy fogságban a csürhelékkal teljes békében szoktak élni. Valóban e madarakra nézve megkellene szüntetni a szokásos lőbért.

A baglyok közül az apróbbak és középnagyságúak szorgalmas egér- és rovarvadászok, s ennélfogva különös figyelmet érdemelnek. Szerencsére annyira rejtve élnek, hogy csak kivételes esetben esnek a vadász áldozatául. Kártékonyak azonban: a nagy suholy (*Strix bubo*) és a hosszúfarku csuvis (*Strix uralensis*) a melyek a vadban kárt okoznak; ezeknek pusztítására tehát a vadász fellehet jogosítva.

A gebicsék (*lanius*) ugyan rovartáplálékkal élnek, és fitogtatva szurja prédáját tövisre némelyikük, mindazáltal nem vetik meg a madárhúst sem, s ez oknál fogva inkább az ártalmas madarak közé számíthatók.

A legyészek (*musciapa*) tisztán rovarokkal táplálkoznak, s ennélfogva védelemre feltétlenül tarthatnak számot, a mi annál könnyebben kivihető, mert őket kalitkában nem szokás tartani.

A csacsogó korics (*coracias garrula*), selyemfarku locska (*bombycillo garrula*), a rendes csontör vagy magtörő, (*nucifraga caryocatactes*) mint rovarpusz-

titók alárendelt értékkel birnak, és haszuukat kártékonyságuk egyensulyozza.

A mátyás (garrulus glandarius) sem igen tarthat számot védelemre, mert rovartáplálékhoz csak szorultságból nyul, sőt miután negédességből madárfészkek szétrongálására is ráadja magát, üldözésre is érdemes. Talán csak mint erdőertvényező érdemelhetné ki jóakaratumkat, de e munkát mi magunk jobban vagyunk képesek elvégezni. Vidám, tréfás magaviselete azonban sok jó barátot szerez neki.

A hollóneműek közül a havasokat lakók annyira távol állanak az ember üldöző keze elől, hogy ezeket félteni nincs okunk. A fekete holló pedig, daczára annak, hogy egyike a legveszélyesebb rablóknak, legkevésbé félhet üldözésünktől, tökéletesen ki fog rajtunk.

A szarka, e család tolvaj, annyi mindenféle kárt szokott okozni, hogy bizony igen kevés az, a mit védelmére felhozni lehetne. A csóka és a két varjufaj majdnem háziállataink közé számitható. Lakásaink körül látjuk napról-napra és a földmives nem is igen szokta üldözni őket; a midőn a vetésekre leszállanak csoportostól, bizonyára nem a szem felszedése, hanem a pajodok kedvéért teszik azt. Igaz, hogy a kukoriczában tesznek kárt néha, de mi az a töméntelen pajodhoz és cserebogárhoz képest, melyet elpusztítanak. Néha a szükség rákényszeríti őket ugyan, rablásra adni szegény fejüket, de erre nehéz, ügyetlen röptüknél fogva nem igen alkalmasak, és nem is viszik sokra benne. Ha netalán a baromfira rákapnak, egy pár lövés teljesen elriasztja őket.

A seregélyre nézve igen elágazók a vélemények. Északon házakat építenek neki, hogy fészkelésre csábítsák, délvidéken pedig a szőlőgazdák kelepzcével kecsegtetik, és lövésekkel fogadják. Nem lehet tagadni, hogy cseresnye- és szőlőérés idején ő is részt követel a maga számára, miután véleménye szerint

elég rovart pusztított el annak megvédésére, ennél fogva méltányolni lehet a gyümölcsstenyészők haragját; de talán kiméletesebb módon is értésére lehetne adni az „enyém és tiéd“ közti különbséget.

A pataki rigóról (közönséges jegér, *alcedo ipsida*) azt beszéli a roszt világ, hogy a halikrának igen nagy barátja. Ha ez igaz, akkor valóban igen kártékony lehet, miután éppen a nemes halfajok által lakott hegységi patakok körében tanyázik. De éppen itt nem szokták őt üldözni. Valóban nehéz volna is erre ráhatározni az embernek magát, ha hallja zúzos decemberben vigan csicsergő dalát.

A többi rigó-faj minden hasznossága daczára kemény üldözésnek van alávetve, mert nem tekintve életmódját és az abból ránk háramló hasznot, husa és éneke miatt mindenki szabad prédának tekinti. Pedig valamennyi hatalmas rovarpusztító is, csak ősszel és télen át adja magát bogyótáplálékra. A húros- és borókarigó ugyan nyáron át északi vidékeken pusztítják a rovarokat és csak télen át keresnek fel bennünket, nekünk tehát közvetlen hasznot nem nyújtanak, s ennél fogva fogásuk menthető; de az egész emberiség nagy család, kölcsönösen kellene egymás javára közreműködnünk, és ha nem is mondanánk le teljesen inyenczkedésünkről, legalább mérsékelni kellene azt. Az éneklő rigó, ligeteinknek e kedves dalosa, a mely nálunk költ, él, és oly sok rovar pusztit el, bizonyára óvásunkra méltó, pedig miután télen át ő is rászorul a bogyókra, gyakran kerül a fennebbiekkal törbe.

A zenérek, milyenek a nádi, káka és lombzenérek: fülemüle, vörös és kék begy, vörösfark sat., valamennyi kedves, ártatlan madárka és elsőrendű rovarpusztító. Nem annyira husuk miatt, mint kalitkák számára ezrenként fogdossák e szegény állatkákat össze a madarászok; pedig alig sikerül egykét százalékot életben tartaniok. E pusztítás káros hatását meg-

sinlik erdeink, s a természetbarát szomorogva veszi észre apadásukat, nem hallván vidám csevegésüket erdön, mezőn visszahangzani.

Erdeink legapróbb madarai, az ökörszem, királyka ökörszem (*regulus croceophalus*), és tűzfejú ökörszem (*regulus ignicapillus*), és a közönséges csuk (*troglodytes punctatus*), a mely oly szorgosan kutat át minden ágat, minden repedést hernyótojások után, és télen át is nálunk marad, fájdalom igen ritka madár.

A kövi rigó (*saxicola oepanthe*), havasi csalógány (*accentor alpinus*), magányosan élő rovarfajok és rejtett életmódjuknál fogva üldözéseink elől meglehetősen biztosak.

A pipiskék (*anthus*) ugyan nem valami kiváló rovarászok, de mégis a hasznos madarak közé számíthatók, különben nincsenek is igen üldözésnek kitéve.

A pacsirták (*alauda*) ellenben, daczára annak, hogy legkedvesebb madaraink közé tartoznak, hogy igen jó rovarpusztítók, mégis részint husuk, részint énekük kedvéért üldöztetnek. Igaz ugyan, hogy szükségből szemet is esznek, de mi ez a számtalan rovarhoz képest, a mit elpusztítanak.

A billegények (*motacilla*) szorgalmas rovarászok, és különösen megérdemlik a védelmet.

A sármányok csak költés idején táplálkoznak rovarokkal, később azonban szemem élnek, minélfogva tehát fogdosásukat megengedni lehet.

A pintyek (*fringilla*) melyekhez tartoznak tengelicz, zöldike, csíz, veréb, kenderike, kivéven az erdei pintyet (*fringilla coelebs*) valamennyi szabad prédára bocsátható, mert hasznuk nincs arányban a kárral, melyet elkövetnek. Az utóbbit azonban, miután kivált költés idején számos rovarpusztít el és kertjeinkben fészkel, védelemre ajánljuk. Erdősé-

gekben kártékonyságukat mérsékeljük, ha a magot akkor vetjük el, ha költésre elszéledett.

A magtörő (vasorru pinty, *Loxia cocothraustes*), keresztcsőr, pirók, határozottan magevő madarak, s ez oknál fogva védelmezésüket nincs mivel indokolnunk.

A czinegék (parus) erdeink legvidorabb, legbohókásabb madarai, melyeknek pajzán, hóbörtös magaviselete a természetbarátot annyira gyönyörködteti; s a melyek erdeinkben, kertekben télen-nyáron a legnagyobb szorgalommal kutatnak fel minden zeget-zugot rovartojások után, tehát legállhatatosabb szövetségeseink és mégis a legnagyobb üldözésnek vannak kitéve, s nem is valamirevaló gyerkőcze az, a ki télen át egynehányat össze nem fogdos. Ezekre nézve igen óhajtható volna a védelem és a czinegefogó kalitkák elpusztítása minden okos gazdának elmulaszthatlan kötelessége.

A köz poncz (favágó, *sitta europaea*), közönséges fakusz (*certhia familiaris*), nyaktekeres (*Iynx torquilla*), banka (*upupa epops*), valamennyi kitünő féregpusztító, de szerencsére sajátságos életmódjánál fogva, fogás elől meglehetősen biztosítva van. Kivévén a bankát és a nyaktekerest, valamennyi télen-nyáron dolgozik hasznunkra.

A harkályok, azon balhiedelemnél fogva, hogy a fát rontják, sokszoros üldözésnek vannak alávetve; pedig e szorgalmas munkások, csakis az oly fát faragják meg, a melyet rovarok furtak meg. Mi észre sem vesszük a titkos ellenséget, míg ők, finom hallásuk segítségével fellelik még legtitkosabb rejthelyükben is azokat. Kinek nem tűnt volna fel az, mint futkosnak a fatörzseken fel és alá, megkopogtatván azt mindenfelé; s ha a hang tompa, mint kezdenek hozzá mindjárt a munkához.

A kakuk általában igen rossz hirben áll; rossz néven veszi neki ország-világ az anyaszeretet hiányát, s hogy ennek következtében számos madárfiu pusztul el miatta. És mégis,

daczára mindennek, ő kegyelme a leginkább oltalmazandó madarak közé tartozik, mert egyedül ő fal fel szőrös hernyókat, milyenek az özöndék és gyürüs pohók sat. Kár, hogy oly türelmetlen és közelében saját fajából társat meg nem szenved.

A gyönyörű zöldeskék zománczban pompázó jégmadár ritka voltánál fogva, ha kárt is tesz a halikrában, az nem oly tetemes, hogy azért üldözni kellene.

A fecskék melyekhez számítható még a lappantyu (*caprimulgus europaeus*) is, daczára annak, hogy méhpusztítás gyanujában állanak, majdnem háziállataink közé számíttatnak, úgy hogy védelmüket ugyszólván ajánlani is felesleges.

A galambok, tyukfélék, gázlók és vízi madarak, daczára annak, hogy számos kitünő rovarpusztító van közöttük, rendes vadászat tárgyát képezik. Az észszerű vadász ugyanis lehetőleg kimélni fogja őket.

A határőrvidéki erdei szolgálomak megváltása.

Törvény 1871. junins hó 8-áról,

a határőrvidéki lakosok által a katonai végvidéken fekvő állami erdőkben gyakorolt faizási, legeltetési és más mellékhasználati jogoknak megváltására vonatkozó határozmányokról.

1. §. Ezen törvény határozatai alá esnek az 1860. évi február hó 3-iki erdőtörvény által a községek és a végvidéki családok részére biztosított faizási, legeltetési, makkoltatási és a katonai végvidéken fekvő államerdőkben eddig gyakorlatban volt bármilyen néven nevezendő egyéb haszonélvezeti jogok.

2. §. Ezen jogok megváltás utján, és oly módon szüntettetnek meg, hogy az államerdőségek azon öszleteinek fele, a melyekben a végvidéki községek eddig az említett jogokkal

birtak, kihasítottak, és azon községek kizárólagos birtokába adatik át.

3. §. A kihasított erdőrész felett, ennek állományára és mindennemű használatára nézve, az erdőgazdászati és rendőri szabályok határai között, mindenik fél teljes és kizárólagos joggal rendelkezik.

4. §. A megosztás az állam- és minden egyes ezredközség összesége között történik.

Az ezredközségre eső erdőterület helység- vagy községenkénti további felosztása, valamint az, hogy mikép és mily mértékben használja azt akár az ezredközség egyeteme, akár részenként a helyi községek, vagy a jogositott határőrcsaládok, s egyes helyi lakosok, mindez, mint községi ügy a hatóságok közreműködése mellett a határőrezredek hivatott képviselőire bízatik.

A közös erdőterületnek ezen további felosztásából vagy a használatra vonatkozó kérdésekből származó mindennemű peres ügyek a határőrvidéki közigazgatási hatóságok által, és a mennyiben ezek illetőségi körén kívül esnének, az általános polgári törvénykönyv határozatai szerint a rendes bíróság által intézendők el.

5. §. Az állam tulajdonául maradó erdőrészekben fekvő magánbirtokok békés egyezkedés útján az állami erdőállományba bekebelezendők.

Ha az egyezkedés nem sikerülne, az általános polgári törvénykönyv értelmében a kisajátítási eljárás alkalmazandó.

6. §. Az erdőterület felosztásánál lehető figyelem fordítandó arra, hogy ez állam tulajdonában visszamaradó rész megfelelőleg kikerekítették és az egy ezredbeli községeket illető rész olykép hasítottassék ki, hogy közös használat esetében minden egyes község faszükségletét tartósan s lehető közelből fedezhesse; az erdőterületnek az egyes községek között való

felosztása esetében pedig minden község a maga illetményét lehető közelben kapja.

Az ezred számára kihasítandó rész értékének az ezred területén fekvő erdőségek valódi felével kell felérnie.

7. §. Az ezredbeli községek részére a jelen határozatok folytán kihasított erdőségek és „Karst“ hegységi részek jövőre is az erdőgazdaság elvei szerint kezelendők, illetőleg beerdősítendőek és a végvidéki hatóságoknak s az államerdők főigazgatásával megbízott közegeknek ellenőrködése alatt állanak.

Az alárendelt felügyelő személyzetet az ezredközség nevezi ki és tartja fenn, s kötelessége egyuttal az erdők folytonos jó karban tartásáról és okszerű kezeléséről saját rovására gondoskodni,

8. §. A 4. §-ban említett elkülönítés foganatosítása mindkét határőrvidék területén egy központi bizottságra ruháztatik, mely a főhad- (katonai) parancsnokság közvetlen vezetése alatt áll.

Ezen bizottságok mindegyike egy őrvidéki közigazgatási törzstisztből, egy hadbíró-alezredesből vagy hadbíró-örnagyból és egy erdészeti főhivatalnokból áll, a kiket a parancsnokló tábornok (katonai parancsnok) nevez ki.

Ezenkívül minden bizottság mellé két elfogulatlan szakértő egyén rendelendő, kik azon ezredközség képviselősege által választatnak, a melynek ügye épen tárgyalás alatt áll. Ezen szakértők a tanácskozmányokra esetről-esetre meghívandók.

Mindegyik központi bizottság elnökét Ő cs. és Apostoli kir. Felsősege nevezi ki.

A horvát-szlavon határőrvidéki központi bizottság Zágrábban, a bánági végvidéki pedig Fehértemplomon székel.

Mindkét bizottságnak Ő cs. és Apostoli kir. Felsősege által jóváhagyott utasítások szerint kell eljárnia.

A központi bizottság közvetlen vezetése alatt minden végvidéki ezredterületen egy helyi bizottság működik, mely egy elnöklő törzstisztből, egy végvidéki közigazgatási tisztből, egy hadbíróból és egy erdészeti tisztből, — kik a had- (katonai) parancsnokság által nevezendők ki, — továbbá az ezredközségek hatósága által választandó négy képviselőből áll.

9. §. A helyi bizottságok feladata : az erdők térképei alapján s a helyi viszonyok tekintetbevételével, az erdőségek elosztása, az ezekben fekvő mezei birtokok különválasztása és a kihasítandó területek megfelelő kikerekítése ügyében tájékozást szerezni és ennek eredményét a központi bizottsághoz felterjeszteni.

Ez utóbbinak e részben hozandó határozata az illető határőrezred útján az ezredközség képviseletével tárgyalás végett azonnal közlendő.

Ha az ezredközség képviselete a központi bizottság határozatát elfogadja, akkor ez békés egyezségnek tekintendő és végleges jóváhagyás végett a had- (katonai) parancsnokság elé terjesztendő.

Ha azonban az ezred képviseletének a központi bizottság határozata ellen kifogása van, vagy ha a hadi (katonai) parancsnokság a jóváhagyást megtagadja és a nézetkülbségek utólagosan sem egyenlíthetők ki, ez esetben választott bíróság dönt, melynek egyik tagja az ezred-község, másik tagja pedig a főhad- (katonai) parancsnokság által választatik.

Ugy a horvát-szlavon, mint a bánági katonai határőrvidéki választott bíróság elnökét, ezen bíróságnak két tagja választja.

Ha e részben meg nem egyeznének, akkor a horvát-szlavon katonai határőrvidéki választott bíróság elnökét a zágrábi hétszemélyes tábla, a bánágiét pedig a pesti legfőbb törvényszék nevezi ki.

Ha az ezredközség a had- (katonai) parancsnokság által meghatározandó idő alatt a választott bíróságba tagot nem választana, akkor ezt részére az ezred nevezi ki.

10. §. Az elosztás folytán szükségessé váló határfelvételek és kijelölések, továbbá a telekkönyvi átíratások hivatalból esz-közlendők.

11. §. Minden okmány, irat, tárgyalás és telekkönyvi átíratás bélyeg- és postabérmentes.

A kezelési költségeket a békés kiegyenlítésig az állam viseli, peres esetekben pedig a vesztes fél.

Pótlék az erdőtörvényjavaslathoz.

A fausztatásról és tutajozásról.

1. Minden folyó- és patakról, melyen hajók nem járnak, de tutajozás vagy rönkö- és ölfausztatás akár egyes hasábokban, akár több hasábnyi kötegekben vagy csomagokban gyakoroltatik, vagy a mely ily célra az illetékes hatóság által kiküldött szakértők, azaz : erdő-akadémiát végzett és az erdészeti felsőbb államvizsgát letett erdészek bizonyítása szerint berendezhető, e szállításra nézve kizárólag az állam rendelkezik.

2. Az 1. alatt megjelölt vizeket fausztatásra vagy tutajozásra kimutatott szükség esetében vagy az állam rendezi be és tartja jó karban, vagy e célból egyes folyamodóknak ad engedélyt.

3. Hol valamely viznek tutajozásra vagy fausztatásra való berendezését jó karban tartását, valamint az illető felügyeletet is az állam eszközli, ott ennek ily vizek használatáért a berendezési, fenntartási és felügyeleti költségeknek megfelelő vámot szedni jogában áll.

4. A fának usztatására és tutajozására s ily czélra szolgáló bárminemű víziépitmények felállítására engedélyt e törvény életbeléptetése napjától kezdve három évre vagy ennél rövidebb időre azon közigazgatási hatóság, melynek területén az illető folyó vagy patak fekszik, ha pedig az több közigazgatási kerületre terjedne ki, vagy az engedély 3 évnél hosszabb időre kéretnék, egyedül a magyar kir. belügyminister ad, ha az a szakértők és az illető partbirtokosoknak a 9. és 10. §-ok szerint történt kihallgatásából meggyőződik, hogy az által mások birtokán oly károk nem ejtetnek, melyeket az usztatási és tutajozási jogért folyamodó megtéríteni nem képes.

5. Fausztatási vagy tutajozási jog e törvény életbeléptetése napjától fogva a vállalat és a befektetendő tőke nagyságához képest 1—60 évig terjedő időre adatik.

6. A fausztatásra vagy tutajozásra nézve bármi czim alatt fennálló, vagy megszerzett jog megszűnik, ha az engedélyezési idő lejárt, vagy ha e jog 3 egymásután következő éven át nem gyakoroltatott; valamint akkor is, ha az e törvényben megsabott és a törvény életbeléptetése napjától számított leghosszabb határidő letelt, és végül, ha a feljogosított a vállalat felállításához kiszabott idő alatt, mely 1—3 évre terjeszthető, ebbeli jogát nem használta.

7. Ha valaki tutajozási vagy fausztatási jogot egész 3 évig terjedő időre nyerni óhajt, folyamodványát azon közigazgatósági hatósághoz, melynek területében az illető folyó vagy patak fekszik, ha pedig az több közigazgatási kerületre terjedne ki, vagy az engedély 3 évnél hosszabb időre kéretnék, a belügyministerhez nyújtja be, s abban a szállítandó fa mennyiségét megnevezni, a netalán felállítandó víziépitményekről, vagy szándékolt szabályozásokról általános leírást adni, s a kérvényhez az illető folyó vagy patak térrajzát mellékelni, s ezen a fel-

állítandó építmények fekvését megjelölni, s a tervezett szabályozásokat is lehetőleg feltüntetni tartozik.

8. Ha a fausztatási vagy tutajozási jog oly vizen kéretik, melyen az eddig nem gyakoroltatott: a 4. pont értelmében illetékes hatóság a kérvény beadása napjától számítandó legfeljebb 14 nap alatt az illető összes bartbirtokosokat netaláni észrevételeiknek 40 nap alatti megtételére nyilvános hirdetés útján szólítja fel; később benyújtott észrevételek tekintetbe nem vétetvén.

E határidő elteltével az illetékes hatóság a benyújtott észrevételeket véleményezés végett az 1. §-ban megnevezett szakértőknek adja ki, szükség esetére szemlét rendel és ha a 4. §. esete fenn nem forog, az engedélyt megadja.

9. Oly vizen, melyen fausztatás vagy tutajozás már gyakoroltatik, erre bárkinek is jogot adni csak azok meghallgatása után szabad, kik az illető vizen a kérvény beadása idejében ily szállítás gyakorlatára jogositva vannak.

10. Ha a jogositottak a mások által kért fausztatási vagy tutajozási engedély megadásába egyezni nem akarnának, és ha az 1-ső §-ban megnevezett szakértők véleménye alapján kiderül, hogy az illető vizen az eddigi jogélvezők által eddig átlagosan évenként szállított fatömegeknél nagyobbak is usztathatók vagy tutajozhatók: a hatóság e szakértők véleménye alapján a vállalkozók mindenikének usztatási időt szab, mely alatt ez az usztatást befejezi és be nem fejezés esetében a többi jogosultakat kárpótolni tartozik.

Fentebbi esetben az új folyamodó az eddigi jogélvezőnek az összes illető költségeket, ideértve a vizszabályozási és egyéb a fatutajozás vagy usztatás céljából tett építkezések törlesztési, valamint az e szállítás folytán fizetendő kártérítések költségeit is, megfelelő részben, illetőleg az egyes jogosultaknak szállítani megengedett tömegek arányában megtéríteni tartozik.

Az usztatás vagy tutajozás sorrendjét illetőleg az elsőség mindig az eddigi jogélvezőt illeti; a többi és oly vizeken, hol ily szállítás addig még nem gyakoroltatott, az összes folyamodókra nézve e részt a folyamodás ideje és egyidejű kérvények esetében a szállítandó anyag értéke dönt.

11. Hol az usztatási időnek felosztása az 1. §-ban megnevezett szakértők által czélszerűen ki nem vihetőnek nyilvánítottatik, ott az eddigi jogélvezők kötelesek az új folyamodók fáját oly tömegig, mely e szakértők véleménye alapján az általuk a megelőző évben leszállított fán túl leszállitható, azok kívánatára vagy a helyi árak megtérítése mellett átvenni, vagy e fát a magukéval együtt, de ettől félre nem ismerhető jegy által megkülönböztetve, az összes költségeknek a 10. §. értelmében megállapítandó részének megtérítése mellett leszállítani.

12. Minden fausztatásra vagy tutajozásra szolgáló építmény vagy vizszabályozás engedélyezése azon föltételhez köttetik, hogy vállalkozó annak használatát mindazoknak, kik az illető vizen fausztatási, vagy tutajozási joggal birnak, vagy ezt magoknak később megszerzik, megfelelő bér mellett átengedni tartozik.

13. Minden újabb usztatási építményt úgy kell föállítani, hogy ez által a már meglévő építmények használata és a fennálló szállítási jogok gyakorlata ne zavartassék.

14. A vasutvállalatokra nézve fönnálló kisajátítási törvények a fausztatás és tutajozás céljaira állandóan szükséges területekre és rakhelyekre, valamint e czélok akadályozó építkezésekre nézve is érvényesek.

Idiglenes rakhelyekül szükséges területeket az illető partbirtokosok megfelelő bérért átengedni kötelesek.

15. A fausztatási vagy tutajozási jogosult munkásait nem szabad eltiltani attól, hogy ily szállítás közben a vizmentén

15 ölnyi szélességben fekvő földeken járjanak; vállalkozó azonban a földbirtokost kártalanítani tartozik.

16. A fausztatásra vagy tutajozásra jogosult tartozik azon partrészeket, épületeket és vízépitményeket, melyek az 1. §-ban megnevezett, és a hatóság által meghallgatott szakértők véleménye szerint, a fausztatás vagy tutajozás által veszélyeztetvék, védépitményekkel biztosítani. Oly védépitmények költségeihez, melyek nemcsak az usztatás végett, hanem általában a víznek káros hatása ellen állíttatnak fel, a fának vízi szállítására jogosult csak aránylagosan járul.

Bebizonyíthatólag egyedül az usztatás vagy tutajozás következtében történt károkért a vállalkozó teljes kártérítéssel tartozik. Ha ellenben a kár nem csupán tutajozás vagy usztatás folytán támadt, vállalkozó ilykor csak aránylagos részének megtérítése köteles; miglen oly károkért, melyek usztatás nélkül is megtörténtek volna, vállalkozó részéről kártérítés nem jár.

17. A fausztatásra jogosult minden egyes usztatás befejezését tartozik a befejezéstől számitandó 3 nap alatt a 4. §. szerint illetékes hatóságnak bejelenteni, mely az érdekelt partbirtokosokat uj 3 nap alatt nyilvános hirdetés útján netaláni kártérítési igényeiket a hirdetés napjától számitandó 14 nap alatti bejelentésére szólítja fel. — E határidő eltelte után benyújtott kártérítési követelések tekintetbe nem vétetnek.

Ha ugyanazon vizen usztatási joggal bíró 2, vagy több vállalkozó az usztatási jog gyakorlatára, az usztatási épületek felállítására, az usztatási bérek megállapítására, az átveendő faárakra, valamint ha a vállalkozók a partbirtokosokkal az ideiglenesen átengedendő területek bérére vagy az usztatásból eredt kártérítésekre nézve kiegyezni nem bírnának a 4. §. szerint illetékes hatóság minden ily esetben 3 tagu szakbizottság véleménye alapján dönt; mely bizottság egyegy tagját az illető felek választják, elnökét pedig a fentjelölt hatóság nevezi meg.

Ha a felek a hatóság így hozott végzéseiben a fizetendő összegekre nézve meg nem nyugodnának, a netalán megállapított összegek biztosítása mellett a törvény rendes útjára utasítandók; az usztatási egyéb rendszabályokra nézve, az illető felek mindazonáltal a hatósági végzésnek engedelmeskedni tartoznak.

19. A magy. kir. belügyminister által e részt egyszer mindenkorra utasítandó községek kötelesek a viz árja által elragadott fának feltartóztatásában és kézrekerítésében a birtokosnak megfelelő kárpótlás mellett segédkezet nyújtani.

20. E törvény rendeletei ellen vétők az okozott kár nagyságához képest, még pedig kevésbé jelentékeny károsítások esetében 5—100 frt, jelentékenyebb károsítások miatt pedig 100—500 frtnyi pénzbírsággal, esetleg az usztatási jog elvesztésével fenyítettnek; az okozott összes károk megtérítése mellett.

21. Jelen törvény végrehajtásával a magy. kir. belügyminister bizatik meg olyképen, hogy az elintézendő kérvények vagy felmerülő kérések természetéhez képest az illető szakministerekkel egyetértőleg határozzon.*)

Erdőtermények árjegyzéke.

A komáromi piacon.

100 hüvelyk, $2\frac{1}{2}$ öl hosszú, 11 hüvelyk széles deszka talppal együtt :

luczfenyő	I-ső osztály	. . .	102	frt	—	kr
" "	II-ik "	. . .	92	"	—	"

1000 zszindely talppal együtt :

I-ső osztály	. . .	9	"	20	"
II-ik "	. . .	8	"	75	"

*) Ezen javaslatot közölni kívántuk azért, hogy t. szaktársainknak még idejére adjunk alkalmat arra vonatkozható és lapunk által is készséggel fogadandó észrevételeik nyilvánítására.

1 mázsa luczkéreg talppal együtt :

I-ső osztály	4	frt	32	kr
II-ik „	3	„	80	„
Egy köbláb épületfa :				
I. (vastag)	—	„	32	„
II. (közép)	—	„	30	„
III. (vékonyabb)	—	„	28	„

A bocskói és bustyaházai rakhelyeken (Máramaros.)

2 ¹ / ₂ öl hosszú, 6'' vastag padló köblá- banként	—	frt	42	kr
2 öl hosszú 1 ¹ / ₂ '' vastag deszka köblá- banként	—	„	52	„
donga 100 db darabonként	2	„	80	„
hordófenék 100 db darabonként	5	„	64	„
hornyolt zszindely 1000 darab	9	„	—	„

Beszterczebányán.

1 öl 4' h. bükk jó uszafa	9	frt	—	kr
1 „ 4' „ lágý „	7	„	—	„
1 zszarnóczai mérő kemény faszén (6. ⁴⁶ ^{KL})	—	„	82	„
12' hosszú, 1'' vastag, 10'' széles jegenye vagy luczfenyő deszka	—	„	83	„
12' hosszú, 3'' vastag, 6'' széles padló	—	„	54	„
12' „ 1 ¹ / ₄ „ 3'' „ lécz	—	„	09	„
1000 db 18'' hosszú zszindely	8	„	46	„
1000 „ 20'' „ „	9	„	40	„

Soóvárrott.

1 öl bükkhasábfa	10	frt	—	kr
1 „ dorongfa	7	„	50	„
1 köbláb tölgyépületfa	—	„	31	„
1 „ jegenye vagy luczfenyő épületfa	—	„	23	„

1000 db fenyő zszindely	3 frt 94 kr
egy bécsi mérő faszén	— „ 32 „

Palánka.

1 öl cser- és gyertyán hasábfa	11 frt
1 „ kocsánostölgy és szil hasábfa	9 „
1 köbláb műszer- és épületi ke- ményfa	— „ 20—22 kr
1 köbláb műszer- és épületi lágyfa	— „ 10—11 „

Fiume.

20—35 ^l h. $\frac{12}{12}$ “ jeg. fenyő-gerenda — bordonali — köblábanként	— frt 38—48 kr
1 öl bükk tűzifa	13 „ 50 kr.
1 köbláb bikkfaszén	— „ 16—17 kr.

K ü l ö n f é l é k .

Kérelem. Azon ügybarátainkat, kik lapunk ez évi VI. füzetét nélkülözhetik, tiszteletteljesen kérjük, hogy azt nekünk példányonként való **egy** forintnyi visszaváltási-dijért keresztkötés alatt mielőbb visszaküldeni sziveskedjenek. A ki a netaláni elkallódásnak kitett felesleges példányt hozzánk visszajuttatja ügyünknek igen becses szolgálatot teend.

Gőzfavágó-gép. A kincstár budai faraktárában vállalkozók útján gőzfavágógépet állit fel. Diamantstein Albert és Freund Mihály a gépet saját költségükön állitják oda, s azt 30 évig használhatják, mely idő után teljesen munkaképes állapotban kötelesek azt a kincstárnak átbocsátani, addig pedig a gép által elfoglalt terület minden négyszög ölért évenként 2 frt haszonbért fizetnek, s ezenkívül az állami hivatalok és intézetek számára szükséges fát 16°/_o-al olcsóbban vágatják mint a másokét.

A gépnek 4 gőzfűrészszel, és az ezekhez tartozó 8 hasító bal-tával kell ellátva lenni, s az f. évi aug. 1-ig működésbe hozandó.

A magánosok részéről Budán, hely- és távolságra való tekintet nélkül, f. évi aug. 1-től jövő évi július végéig következő favágatási árak fizetendők: egy ölnék háromszori metszéséért — négydarabra — aprózásáért, házhoz való szállításért és ottani elrakásáért 3 frt 80 kr; kétszeri metszéssel 3 frt 20 kr; és egyszeri metszéssel 2 ft 80 kr. A vállalkozók azon magánosoktól, kik fél-öl fát vágatnak, az egész ölekre megállapított díjak felénél 30 krral többet igényelhetnek.

A későbbi egyes évekre szőlő vágatási árak a m. kir. pénzügyministerium által állapítottak meg, s vállalkozóknak az ellen kifogást tenni nem áll jogukban.

Nem véljük érdektelennek még ide irni azt is, hogy a favágatási díjak, magukban foglalva a szállítás és elrakás díját is, minden év július havában akként állapítottak meg, hogy a következő év árai a megelőző év áraihoz képest annyi százalékkal emeltetnek fel, vagy szállíttatnak le, a hány százalékkal ezen megelőző évben Pesten két vagy három a m. k. pénzügyministerium által szabadon választandó hasonnemű favágó intézetnél fennállott árak átlaga az ugyanezen intézeteknél még ezen esztendő is megelőző évben alkalmazott árak átlagához képest emelkedett vagy leszállt, azaz például a szerződés első évére kikötött árak az 1872. évi aug. 1-től 1873. évi július 31-ig terjedő időre annyi százalékkal emeltetnek fel, vagy szállíttatnak le, a hány százalékkal Pesten két vagy három hasonnemű favágó intézetnél az 1870⁷⁰/₇₁-ki ősztől tavaszig terjedő favágatási idényben fennállott árak átlaga ugyanezen intézeteknél az 1871⁷¹/₇₂-ki ősztől tavaszig terjedő favágatási idényben emelkedett vagy leszállt.

Tölgy-ertés. A nagy-váradai l. sz. püspökség erdőségeiben közelebről 1000 holdnyi erdőterület fog tölgygyel beültettetni.

Tölgyeseink bekövetkezett kevesbülése folytán örömmel jegyezzük ide az illető birtokos és erdészeti közegek üdvös célját, mint egyszersmind jelét is annak, hogy a nevezett püspökség erdőségeinek tetemes része nem volna ma oly elszomorító állapotban, ha a 30—40 év előtti birtokosok és erdészeti tisztviselők is oly ügyszeretettel karolták volna fel az erdők sorsát, mint azt a jelenlegiek teszik.

Vidéki tudósítás. Noisser Sándor k. közal. erdész ur arról tudósít, hogy Esztergom vidéken a kocsános és kocsántalan tölgy ez évben a szokottnál egy héttel későbbben, de nagyon gazdagon virágzott, valamint a cser-tölgy is, s hogy a két előbbi tölgyön lévő makkocskák dús makktermést helyeznek kilátásba.

Faeladás a határőrvidéken. A cs. kir. főhadparancsnokság Zágrábban legfelsőbb jóváhagyással eladni szándékozik két évtized alatt több részletben a péterváradi és broodi határezredben levő teljesen vágásra alkalmas 30.000 holdon levő erdőséget. Ezen erdő-állomány Ujvidék, Zimony, Belgrád, Mitrovitz, Brood kereskedelmi városok között terül el a Száva folyam közvetlen közelségében, közel azon helyhez, hol a Száva a Dunába ömlik, továbbá közel van ahhoz az utóbb említett nagy viziut, Magyarország keletfelé menő vasutai, a sziszek-trieszti és sziszek-fiumei, valamint azon vasut, mely a károlyvár-fiumei vonal kiépítése folytán rövid idő múlva be lesz fejezve, úgy hogy ezen terület a fának kereskedelmi uton leendő értékesítésére nézve legkedvezőbb. A péterváradi területen fekvő első csoport 11.475 hold a legtöbbet ígérőnek árverés útján fog eladatni és legkésőbb 8 év alatt levágandó. Az ezen csoportban egy holdon levő fa értéke mintegy 755 frtra van becsülve, tehát az egész csoport értéke 9,051.090 frt o. é.

A fa nem törzsenként, hanem holdanként egészben vagy részletenként adatik el. A fizetést ezüstben kell teljesíteni. — Egyenlő ajánlatok mellett az egészre terjedő vállalkozónak

adatik elsőbbség. Az ajánlati tárgyalás a főhadparancsnokságnál Zágrábban fog tartatni, és az eredmény a cs. kir. birodalmi hadügyministerium elé fog terjesztetni a legfelsőbb jóváhagyás kieszközlése végett. Azon vállalkozóval, ki a legkedvezőbb ajánlatot fogja tenni, a további tárgyalásokat egy bizottság fogja folytatni, mely a cs. kir. hadügyministeriumból, a m. k. pénzügyministeriumból, a kir. tótországi országok kormányzóságából és a Zágrábban székelő főkatona parancsnokságból fog megalakittatni; elnökét pedig Ő Felsege nevezi ki. Több egyenlő kedvező ajánlatnál a bizottságnak joga lesz szabadon választani s ha egy elfogadható ajánlat sem tétetnék, joga lesz az összes ajánlatokat visszautasítani és új tárgyalást kiírni.

A bepecsételt ajánlat átnyújtására a főhadparancsnokság igttató hivatalánál 1871. okt. 31-kének reggeli 9 órája a véghatáridő, mely idő után több ajánlat nem fog elfogadtatni. Az ajánlathoz a becsérték 5 százaléka csatolandó. A pályanyertes köteles vadiumát az értesítéstől számítandó 30 nap alatt, biztosítéki czímen 10 százalékra kiegészíteni.

Erdészeti-államvizsgák. E vizsgák a földművelési ministerium rendelete szerint folyó évi október hó 3-án s a következő napokon fognak megtartatni. Az intéző erdőtisztek vizsgája Pesten az alárendelt erdészeti személyzet vizsgája pedig szintén Pesten továbbá Kassán, Pozsonyban, Kaposvárt és Temesvárt tartatik. A felsőbb államvizsga letehetéséért a kérelmek a földművelési ministeriumhoz Pestre küldendők, míg az alsóbb vizsgákat illetőleg azon megyék főispánjához, kiknek kerületébe a vizsga helye esik.

Az Erdélyben tartandó vizsgák iránt az erdélyi királyi biztos intézkedik.

Erdőtermények eladása. A marm.-szigethi bányagazgatóság kerületében használat alá kerülő erdőtermények, névszerint az épületi és szerszámfa fűrészáru és luczkéreg az 1872-ik közönséges évtől kezdve tiz egymásután következő évre nyil-

vános írásbeli ajánlatok útján a kincstár által két csoportban áruba bocsáttatnak. A bocskói rakhelyen eladatik :

3,359.700	köbláb szálfa,
99.000	„ rudasfa,
2,781.000	„ fűrészáru, s így összesen
<u>6,239.700</u>	köbláb.

A bustyaházai rakhelyen eladatik.

1,200.600	köbláb szálfa,
40.500	„ rudas fa,
990.000	„ fűrészáru s így összesen
<u>2,231.100</u>	köbláb.

Bánatpénz a bocskói fa- és fűrészárukra 180.000 frt

„	„ bustyaházai	„	„	65.000	„
„	„ bocskói luczkéregre	.	.	3.000	„
„	„ bustyaházai	„	.	1.000	„

Az ajánlatok f. é. augusztus 1-én déli 12 óráig a m. k. pénzügyministeriumhoz beküldendők. Az ajánlati és szerződési feltételek a pénzügyministeriumtól vagy a m.-szigeti k. bányagazgatóságtól szerezhetők meg.

Erdészeti kinevezések. Mandelik Dániel a soóvári k. jószágigazgatósághoz erdőmesterré; Lechner Gábor a lippai jószágigazgatósághoz erdőmesterré, Scherffel Róbert főerdészszé, továbbá Piatka Ágoston, Lindl Alfred és Knopp Adolf erdészekké; Ruttner Antal az ungvári k. jószágigazgatósághoz főerdészszé, Fodor István és Cornides György ugyanoda erdészekké; Szojka Gyula a soóvári jószágigazgatósághoz számvivővé; Hammer Károly a kolozsvári jószágigazgatósághoz erdőgyakornokká; Fekete Lajos, Illés Nándor és Nikl Zsigmond a selmeczi m. k. erdőakademiához rendkívüli tanárokká nevezettek ki.

P á l y á z a t o k.

Egy az ország déli részén lévő erdőuradalomnál, melynek faterméke a fiumei és triesti kikötőkbe szállítatik, egy **ellenőrző főerdési és erdőrendezői állomás** lesz betöltendő; az ezzel összekötött évi fizetés 1300 frt, további járandóságok 12 öl bükkfa, szabad lakás és szabad uradalmi fogat.

Folyamodótól megkivántatik az erdészet minden ágában való elméleti és gyakorlati képzettség, különösen az erdőbecslés és rendezésben való kitűnő gyakorlottság.

A kellő okmányokkal és a folyamodó eddigi erdészeti szolgálatának leírásával ellátott folyamodvány f. évi augusztus hó 26-ig az Országos Erdészeti-Egyesület titkárához Budára intézendő.

A nagy-bányai m. kir. jószágigazgatóság kerületében egy a X-ik rangosztályba sorozott **erdészeti számvivői állomás**, melylyel 700 frt évi fizetés, szabad lakás vagy ennek hiányában a fizetésnek 15% mint szálláspénz, 10 bécsi öl tűzifa, melynek értéke azonban mint a lakpénz is a nyugdíjba be nem számítható, és 7 hold kaszáló, vagy annak hiányában holdankénti öt forint váltságdíj, és az évi fizetés $\frac{3}{4}$ -ával felérő tisztí óvadék letételének kötelezettsége van összekötve, betöltendő.

Pályázók felhivatnak, hogy sajátkezüleg irt és kellőleg felszerelt kérvényeiket, életkoruk, állapotuk, erkölcsi magaviseletük, végzett erdészeti szaktanulmányaik, a számviteli szakmában nyert jártasságuk, a hazában divó nyelvek, de különösen a magyar nyelvnek szó- és írásbani tökéletes birása kimutatása mellett, saját hatóságaik útján, folyó év július hó 31-ig a nagybányai m. kir. jószágigazgatósághoz nyujtsák be.

A kolozs-monostori királyi gazdasági tanintézetnél az **erdészeti tanári állomás** üresedésbe jöven, annak folyó évi novemberhó 1-ső napjától leendő betöltése végett ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állomással 1500 forint évi fizetés és 200 frtnyi lakbérilletőség van egybekötve.

Felhivatnak az ezen tanszéket elnyerni óhajtok, hogy végzett tanulmányaikról s előéletükről szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket legfeljebb folyó évi augusztushó 10-ik napjáig a magyar királyi földművelés-, ipar és kereskedelmi ministeriumhoz nyujtsák be,

TARTALOM.

	Lap.
Erdély kincstári erdőségeiről	277
A rovarpusztító madarak szereplése a természet háztartásában	292
A határörvidéki erdei szolgalmak megváltása	301
Pótlék az erdő-törvényjavaslathoz	305
Különfélék. Kérelem. Gőzfavágógép. Tölgy-ertés. Vidéki tudósítás. Faeladás a határörvidéken. Erdészeti államvizsgák. Erdőtermények eladása. Erdészeti kinevezések	313

AZ

„ERDÉSZETI LAPOK“

jelen évfolyamára előfizethetni pénzküldemény vagy postautalvány által az „ERDÉSZETI LAPOK“ szerkesztőségénél

Budán.

Előfizetési díj egy évre **5** forint.

Lapunk előbbi évfolyamainak néhány példánya a t. közönség rendelkezésére áll, a következő áráért: II—VII. évfolyam példányonként 3 frt. VIII. évfolyam 4 forintért.

Az „Erdészeti Lapok“ 1867. évfolyamának I. és II. füzetét darabonként 1 forintjával szívesen visszaváltjuk.